

Punkten 1:o.

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.

Herr Östberg: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag kan icke underlåta att vid denna punkt för någon stund taga stadsfullmäktiges uppmärksamhet i anspråk, ehuru min ställning till saken kanske redan förut är tillräckligt känd för stadsfullmäktige.

Jag har nu fäst mig vid beredningsutskottets skäl för bestämmande av antalet borgarråd till sex. Som bekant, medger författningen, att borgarrådens antal kan sättas till tre, högst sex. Beredningsutskottet har ansett, att man redan i första hugget skall gå till den maximigräns, som författningen medgiver, och utskottet anför såsom skäl därför, att utskottet har trott sig finna, att den uppfattningen i allmänhet gjort sig gällande, att borgarrådens antal bör bestämmas till det i lagen angivna högsta antalet eller sex. Några egna skäl har utskottet icke åberopat och icke heller framlagt något förslag till fördelning mellan de sex borgarråden av de olika uppgifter, som kunna komma att påvila dem.

Man skulle således i allmänhet, säger utskottet, anse, att borgarrådens antal skall vara sex. Ja, jag vet icke, vad som menas med, att man i allmänhet anser detta. De, som jag träffat, tycka, att det är en nog så stor apparat att börja med. Det är visserligen sannt, att vi äro ett trögt folk fullt av hetsigheter. Men det skall väl icke behöva upprepas vid varje tillfälle.

Nu ha vi så länge varit utan den centrala styrelse, som man ansett Stockholms kommunalförvaltning behöva, och på en gång

finner man nu, att man icke skall kunna nöja sig med mindre än sex personer i denna centrala styrelse.

Beredningsutskottet har, som sagt, icke framlagt någon plan till fördelning av ärendena mellan de olika borgarråden. Men i ett dokument, som kanske bör anses officiellt, nämligen Svenska stadsförbundets tidskrift, som i dagarne kommit stadsfullmäktige till handa, finner man angivet, att fördelningen skulle bli ungefär denna: ett borgarråd skulle ha hand om finansväsendet, ett annat om fastighetsförvaltningen, ett tredje om allmänna arbeten, gator och hamnar, ett fjärde om de industriella verken, ett femte om hälso- och sjukvården och ett sjätte om undervisningsväsendet.

Naturligtvis kan man dela upp ärendena i dessa sex grupper. Men jag vill fråga, när man lägger industriverken till en och samma person, vad finnes det då för anledning att icke låta honom ta hand om även de allmänna arbetena, gatorna och hamnarna. Hamnväsendet har lika litet med gator i allmänhet att göra som t. ex. elektricitets- och gasverket samt vattenledningen, eller rättare sagt gas, elektricitet och vattenledning ha mycket mera med gatorna att göra än hamnväsendet. Läger man således gas- och elektricitetsverket samt vattenledningen till ett borgarråd, synes det vara naturligt att dit även förlägges gator och hamnar. Detta skulle vara så mycket mera påkallat, som den klagan ständigt varit spord här i staden, att de olika verken beträffande gatorna aldrig haft tillräcklig samverkan, utan än det ena än det andra har arbete i gatorna på olika tider. Finge man en ledning av det hela, skulle man bättre kunna sörja för önskvärd enhetlighet.

Hamnväsendet torde som nämnt också kunna läggas till denna grupp. Gruppen bleve i så fall naturligtvis rätt stor, men det är givetvis aldrig meningen, att borgarråden skola syssla med detaljer inom varje särskilt verk. Då skulle det redan bli för mycket att lägga alla industriella verk under ett borgarråd. Ett borgarråd kan icke hinna med alla detaljer ens i vad man kallar de industriella verken. Om han får litet större verksamhetsområde, spelar det således i detta fall ingen roll.

På nu anført sätt skulle man kunna göra en sammanslagning av tredje och fjärde grupperna. Och vidare anser jag, att även femte och sjätte grupperna, såsom avseende i det hela sociala spörsmål, skulle kunna sammanföras, så att man icke skulle ha ett särskilt borgarråd för stadens undervisningsväsen. Detta sammanhänger i någon mån med den uppfattning, vartill jag trott

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

mig böra komma, nämligen att skolväsendet nu är sådant i stort sett, att det bör överflyttas från kommunens till statens hushållning i så hög grad som möjligt utom möjligen beträffande fastighetsanskaffandet, vilket i så fall kunde här i Stockholm läggas under fastighetsdirektören.

Vi skola komma ihåg, att skolväsendet är reglerat genom statens lagar, och vi ha redan minst två särskilda inspektörer, som skola vaka över undervisningsväsendet. Skall man då skaffa ett särskilt borgarråd för denna gren av förvaltningen? Jag för min del kan icke anse det vara behövt.

Jag håller således före, att antalet borgarråd bör bestämmas till fyra. Jag har denna syn på saken och jag har velat till protokollet uttala detta. Jag vet emellertid, att jag i detta avseende icke kommer att vinna gehör, och därför skall jag icke heller här framställa något yrkande, såvida icke min syn på saken skulle erhålla understöd under en kommande debatt.

De skäl, som man egentligen anför, när man icke kan blunda för, att detta är en rätt så stark början, är egentligen det, att om man tar mindre antal borgarråd än om *partierna* icke bliva representerade tillräckligt i förhållande till sin styrka inom stadsfullmäktige. Det är således ett utslag av den proportionalism, som man vill följa även i avseende å borgarrådets tillsättande.

Så anhängare jag än är av proportionalism på sin plats, anser jag den synpunkten vara mycket obefogad i nu förevarande avseende, och jag anser det skälet, om det nu över huvud taget skall kunna anses vara ett skäl, vara ett mycket litet bärande skäl för att välja just det antal, man här föreslagit.

Eftersom stadsfullmäktige nu gå att fatta beslut i denna fråga, har jag som nämnt velat ge uttryck åt min åskådning på denna punkt, vari jag blivit befast genom beredningsutskottets brist på skäl.

Herr Ström: Herr ordförande! När den reform av vår kommunalstyrelse, som vi nu gå att förverkliga, först kom fram i sitt ursprungliga skick, var det många brister, som gjorde, att det såg alldeles oantagligt ut. Men sedan, när en hel del av de fel, som vidlåde detta första projekt, bortarbetats, kom man slutligen ganska enhälligt från alla partiers sida till den uppfattningen, att det dock var ett väsentligt framsteg, som sålunda kunde göras.

För min del fäste jag särskilt förväntningar vid, att, när detta förslag genomfördes, man skulle ernå en hel mängd praktiska för-

delar. Först och främst skulle man kunna påräkna ernå en minskad byråkrati och minskat byråkratiskt inflytande på de praktiska frågor, som i allmänhet föreligga till stadsfullmäktiges prövning. Vidare skulle man nå en raskare behandling av ärendena, därvidlag funnos många brister: det ha vi haft en lång erfarenhet av.

För det tredje inrättades interpellationsinstitutet, som skall möjliggöra, att man utan långa omvägar kan få en direkt förklaring, om man så önskar, i en viss fråga.

Denna reform skulle vidare, hoppades man, möjliggöra en direkt eller åtminstone mera direkt kontroll än vad nu är fallet över de nämnder och styrelser samt de ämbets- och tjänstemän, som hade om hand den närmare ledningen av stadens ärenden och det förberedande arbetet.

Slutligen skulle ansvaret dragas direkt inför fullmäktige ifrån att förut till mycket stor del hava legat hos nämnder och styrelser.

Jag måste likväl säga, att, när man går att sätta i verket en så omfattande reform, på vilken alla parter ställt stora förväntningar, man också måste se till, att de befattningar, på vilka denna reform till stor del kommer att vila, bliva så besatta, att det icke blir några stora missräkningar eller åtminstone att man icke till en början kan förutse, att det skall bli ganska stora missräkningar. När man ser hur borgarrådsbefattningarna, vilken institution är en av hörnpelarna i denna reform, skola besättas, blir man ganska betänksam. Borgarråden äro i själva verket våra kommunala ministrar, och det borde då vara efter vissa principiella grunder, som de borde tillsättas, men icke efter en ren sinkadus. Man hade två principer att välja emellan efter min uppfattning: antingen att man uteslutande lade an den synpunkten, att det utan någon parti-hänsyn skulle vara enbart sakkunskapen som avgjorde. Man skulle således icke alls hålla sig till några partiskranker utan uteslutande gå efter rena sakkunskapslinjer. Eller också valdes den vägen, att man införde en kommunal parlamentarism, d. v. s. att det maktägande partiet, det som stode i ansvar för stadens ledning, också helt och hållet finge besätta dessa kommunala ministerposter med sina män, för att man därigenom dels skulle få en skarpare kontroll och ett större ansvar, dels verkligen tvinga detta eller dessa partier att sätta till sina allra bästa män och icke gå med på med på någon kohandel med andra partier och därigenom få ett fullständigt divisionsansvar, ett delat ansvar — d. v. s. inget ansvar alls.

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.

(Forts.)

Nu har man icke gått någon av dessa vägar, utan man har i stället förfarit så, att rovet har delats mellan de olika partierna, och sedan slåss vargarna om styckena. Det är, så vitt jag förstår, icke någon sund och riktig politik, när man vill gå att grundlägga en ny aera för Stockholms stad.

Jag har velat framföra dessa synpunkter redan nu vid första punkten av förevarande utlåtande, ehuru jag icke här kommer att ha något yrkande. Men när man tänker på, att det icke har varit möjligt och att de olika partierna icke hava velat förverkliga de principer, som borde hava legat till grund för denna saks genomförande, så blir man mycket betänksam med avseende å huruvida det är riktigt att nu på en gång besätta alla sex platserna. Hade det varit så, att man varit förvissad om att man fått sex verkligt kompetenta, verkligt dugliga män, då skulle man icke behövt vara i tvivelsmål om det riktiga i att redan från början besätta dessa sex befattningar. Men när man nu har mycket välgrundade skäl att misstänka, att det — med vissa undantag — kommer att bliva tämligen medelmåttiga partikoryféer, som komma att beklädas med dessa uppdrag, då blir man verkligen mycket betänksam, om det kan vara klokt att på en gång sätta till sex stycken sådana.

Jag tror, att det i så fall hade varit bättre att pröva sig fram och söka först se, om det icke varit möjligt att taga t. ex. tre borgarråd och i stället lagt tyngdpunkten vid att se hur experimentet utfaller för att sedan få erfarenhet till kommande tider. Eller man hade kunnat bestämma sig för fyra, om det visat sig, att det är så viktiga områden, att de ovillkorligen skulle kräva mer än det i lag tillåtna minimum. Nu har det icke skett, utan man har tagit alla sex, och jag är övertygad om att hade där stått, att maximum skulle vara tolv, så hade det varit meningen i kväll att besluta tillsättandet av alla dessa platser.

Inför detta, som nu kommer att ske, blir man också betänksam med hänsyn till vad som egentligen omnämnes först i andra punkten, men som jag redan nu, då jag har ordet, vill yttra mig något om, fastän jag icke nu utan först senare skall göra något yrkande vid den punkten särskilt. Det gäller frågan om lönerna. Dessa måste bero på kvalifikationerna, och vi hava ännu icke någon som helst erfarenhet av kvalifikationerna. Det synes mig då vara det riktiga, att man håller sig inom snävare gränser än vad som här är föreslagit, och man blir alldeles särskilt betänksam, när man ser

att det är meningen att draga till med nästan dubbla ministerlöner för dessa borgarråd.

Jag tycker, att man behöver då icke gå högre i betalningen för de kommunala ministrarna än vad staten ger sina; man skulle gott kunna stanna därvid, allra helst som jag är övertygad om att det till en början blir omöjligt att kunna fodra så mycket av borgarråden som man sedermera kan ha rätt till. Till en början äro de nämligen icke inne i de saker, som föreligga till behandling.

Med avseende å besättandet av dessa platser tillgår det på det viset, att det är de olika partiledningarna och utskotten, som avgöra det. Samtliga dessa tillsätta en liten samverkande kommitté, som sedan fördelar dess platser. I det förslag, som hittills föreliggar, finnas namn — jag vill icke nämna några — namn på personer, om vilka man måste säga, att även om de skulle kunna anses vava kompetenta att handhava någon mindre syssla inom stadsförvaltningen och helt bära ansvaret för den, det likväl är otänkbart, att man skall kunna anse dem vara mogna för de uppdrag, som här föreligga. Jag är övertygad om att man har inom partierna icke gått endast efter sakkunnighetshänsyn, ty inom alla de partier, som skola tillsätta dessa borgarråd på grund av majoritetsrätt, så är det otvivelaktigt, att man kan uppleta vida kompetentare personer än de, som efter allt att döma komma att bliva föreslagna. Erforderliga kvalifikationer komma således i mycket hög grad att saknas, och detta gör mig ännu mer betänksam inför de höga löner, som föreslagits.

Jag anser, att det allra högsta man rimligen kan betala ett borgarråd, åtminstone under de första tiderna, är 25,000 kronor, inbegripet dyrtidstillägg. Jag är övertygad om att många av stadens skattdragare komma att anse, att även detta belopp är synnerligen högt, alldeles för högt tilltaget. Jag vill emellertid icke förneka att med hänsyn till den oerhört stegrade dyrtiden och de höga skatter, som vila på vissa stora inkomster, samt med hänsyn till de utgifter i övrigt, som torde vara förenade med borgarrådssysslan, skall måhända skäl kunna förefinnas att gå upp till nämnda belopp, men därutöver kan jag i varje fall icke vara med om en krona. Jag kommer därför, när den punkten behandlas, att här förelägga ett yrkande att lönen i allt icke må överskrida 25,000 kronor.

Jag har begagnat tillfället att säga detta redan nu, därför att jag anser, att denna viktiga sak har behandlats på ett ganska

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

underligt sätt av dem, som haft att förbereda densamma och att det icke är riktigt, att man börjar en så viktig reform på det sätt, som här har skett.

Herr Borgström: Jag hör till de mindre lyckligt lottade personer, som varit med om att förbereda denna fråga, varför jag således borde känna mig alldeles särskilt träffad av herr Ströms anförande. När jag nu begärt ordet, skall jag emellertid be att få börja med det anförande, som hölls av min granne till vänster, ehuru han icke slutade med något yrkande.

Han klandrade utskottet för att det icke anfört något skäl, varför borgarrådets antal borde sättas till sex. För min del kan jag emellertid icke annat än finna det vara ett ganska gott skäl, som utskottet andrager, då det säger sig ha sökt avlyssna folkmeningen. Det anses ju i allmänhet i sådana här frågor vara bästa sättet att komma till ett resultat. Det gäller bara avlyssna folkmeningen rätt, och det tror jag, att utskottet har lyckats med i detta fall. Redan när de s. k. delegerade började sina förhandlingar och undersökningar, om vilka de skulle föreslå till borgarråd, gick man ut ifrån antalet sex, och såsom stadsfullmäktige funnit har man under hela den fortsatta, tyvärr något för intensiva pressdebatten i denna fråga likaledes utgått från antalet sex.

Herr Östberg försökte nu att advocera för, att man skulle kunna nöja sig med ett något mindre antal och ville därvid fördela göromålen emellan borgarråden efter sitt skön. Hans utgångspunkt var ett uttalande i Svenska stadsförbundets tidskrift, som han behagade kalla för officiell. I egenskap av ordförande i förbundet är jag visserligen mycket tacksam för det vitsord, som han sålunda givit nämnda tidskrift, men jag kan icke underlåta säga, att jag tror det innebära någon överdrift. I alla fall kan jag icke annat än finna den där framlagda indelningen vara ganska förnuftig. Däremot kan jag icke neka till att herr Östbergs sätt att förenkla problemet något påminner mig om den, som skulle lasta ved i skogen på sin kärra. Han sade, som vi erinra oss, till hästen, tål du den, så tål du den, och så fortsatte han att lassa på det ena vedträet efter det andra med det resultatet, att till sist orkade hästen icke alls draga lasset. Jag är litet rädd för att det skulle gå på samma sätt med borgarråden, ifall vi följde herr Östbergs recept.

Åtskilliga hava nu sagt, att det torde vara bäst att börja med ett mindre antal, sedermera kunde man ju öka antalet, ifall det

visade sig behövt. För min del har jag den uppfattningen, att det blir svårast i början att sätta maskineriet i gång. Det kommer att anstränga vederbörande borgarråd mycket mer, när de skola sätta sig in i de för dem jämförelsevis främmande göromålen. Det kunde snarare finnas vissa förhoppningar om, att man sedermera skulle kunna sammanslå vissa av befattningarna, ehuru den större erfarenheten hos borgarråden nog med tiden med all sannolikhet kommer att motverkas av de betydligt ökade uppgifter, som så småningom komma att föreläggas dem till följd av dels stadens utveckling i allmänhet, dels den tendens till kommunalisering av allt möjligt, som med säkerhet i framtiden kommer att göra sig gällande.

Herr Östberg hade ett särskilt skäl, varför han ansåg ett speciellt borgarråd för skolväsendet skulle bliva mindre behövt, nämligen att skolväsendet skulle komma att fullständigt övergå till staten. Jag delar icke hans uppfattning om lämpligheten härav. Det kan icke vara skäl att här inför stadsfullmäktige närmare ingå på de olika uppfattningarna i denna specialfråga. I varje fall kunna vi väl vara överens om att det med all säkerhet kommer att dröja ganska länge tills den reformen blir genomförd, om den ens någonsin blir det. Vidare sade herr Östberg, att vi hade icke mindre än två folkskoleinspektörer: vad skulle vi då med ett borgarråd för undervisningsväsendet till? Det bleve ju tårta på tårta. Detta synes mig dock innebära en fullständig missuppfattning av vad borgarråden skola hava för göromål. Det är ingalunda meningen, att ett borgarråd för undervisningsväsendet skall hava sådana göromål som de, vilka för närvarande åligga vederbörande folkskoleinspektörer, utan dessa behövas fortfarande lika mycket som förut.

Herr Östberg antydde också med några ord, att en orsak till att man ville hava det högre antalet borgarråd kunde vara, att man ville hava tillämpning av proportionalismen, och den vore i detta fall icke rekommendabel. Jag skall giva herr Östberg rätt i att jag icke finner det vara vidare tilltalande att alltför mycket se på proportionalismen härvidlag, men vi skola komma ihåg att på samma gång borgarråden skola vara ordförande i var sin nämnd, de också skola vara medlemmar i stadskollegium, vilket tillsättes proportionellt, varför det är naturligt, att man tar hänsyn i någon mån till deras politiska åsikter. Men jag vill ytterligare betona, att det är icke meningen, att den proportionella hänsynen härvidlag skall vara den enda saliggörande.

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.

(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Herr Ström började med något, som jag icke riktigt kunde förstå, nämligen med något slags klander mot det ursprungligen framlagda förslaget, som han emellertid ansåg sedermera hava blivit allt bättre och bättre, allteftersom feLEN blivit bortarbetade. Jag vet icke om det var hans mening att därmed rikta ett allvarligt klander mot den kommitté, som framlade det första förslaget, i vilken kommitté jag var ordförande. I så fall måste jag emellertid säga, att jag icke kan finna annat än att de riktlinjer kommittén uppdragit blivit följda med mycket oväsentliga avvikelser.

Däremot skall jag giva herr Ström alldeles rätt i, att lagen sådan den nu föreligger är mycket bra, såsom han sade, och jag tar gärna åt mig den ära, som kan ligga i detta erkännande. Jag tillåter mig i alla fall erinra om, att det är icke nog med att man har en god lag, utan huvudvikten ligger på att man tillsätter lämpliga personer för reformens genomförande.

Herr Ström framhöll, att det vid personvalet i fråga finnes två tillvägagångssätt; man kunde antingen anlita sakkunskapen eller också söka åvägabringa någon sorts kommunal parlamentarism. Den sista utvägen anser jag vara fullkomligt förkastlig, ty borgarråden äro dock icke blott politiska ämbetsmän, utan deras huvudsakligaste och viktigaste göromål skulle ligga inom förvaltningens område: de skola vara ordförande i vederbörande nämnder och styrelser och se till att förvaltningen i allmänhet blir väl skött.

Däremot skulle jag på det livligaste vilja rekommendera den första utvägen, nämligen att man vid tillsättandet av borgarrådsbefattningarna framför allt skulle lita till sakkunskapen. I den mån jag haft del i förberedelserna till borgarrådsvalet har det varit min strävan att söka så långt möjligt tillgodose detta krav.

När emellertid herr Ström tyckte, att lönerna vore så fasa- väckande stora, får jag säga, att jag har den uppfattningen, att de snarare icke varit tillräckliga för att förvärva den eminentaste sakkunskapen.

Herr Ström sade, att 35,000 kronor var betydligt mer än vad ministerlönerna för närvarande äro. Då räknar herr Ström tydligen icke med det dyrtidstillägg, som för närvarande utgå på ministerlönerna. Gör han det, skall han finna, att skillnaden icke torde bliva så stor. Ministerposterna hava i alla fall vissa lockelser på ärelystna själar, som de kommunala förtroendeposterna kanske icke hava i samma mån.

Eftersom kandidatlistan enligt herr Ströms förmenande nu vore så dålig, tyckte han, att man till en början kunde nöja sig med endast tre borgarråd. Jag undrar dock, om herr Ström har någon säkerhet för att valet av detta antal skulle bliva så förfärligt mycket lättare. Om jag förstod herr Ström rätt, skulle möjligen någon av de tilltänkta kandidaterna även av herr Ström kunna anses hålla måttet; men är det så säkert, att just denne enligt hans förmenande utmärkte kandidat skulle komma med, om man hade att utse endast tre? Jag vill uttryckligen betona, att jag härvidlag utgår från herr Ströms uppfattning av de ifrågasatta kandidaterna, icke från min egen.

På grund av vad jag nu anfört ber jag, herr ordförande, att få tillstyrka beredningsutskottets förevarande förslag.

Herr A. E. Magnusson: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag har visserligen icke varit med om de förberedande arbetena för denna fråga, men då man nu för första gången här skall besluta om tillämpningen av den stora kommunalförvaltningsreformen, kan jag icke underlåta att säga några ord.

Det hade givetvis varit lättare för stadsfullmäktige, om förberedelser härvidlag hade kunnat göras, och om den delegation, som varit tillsatt, hade fördelat arbetsuppgifterna mellan borgarråden, så att de redan varit fastslagna. Man hade då lättare kunnat bedöma i vad mån de nu föreslagna kandidaterna torde kunna väntas fylla sina platser. Man hade också lättare kunnat bedöma, vilket antal hade varit behövligt, om sex eller färre.

Så har emellertid icke skett, utan man har endast man och man emellan hört sägas, att uppgifterna skulle fördelas så, att det behövdes sex borgarråd. Men då en så stor och viktig fråga som denna skall avgöras, hade det varit önskligt, att man remitterat förslaget till olika nämnder och styrelser, som ändå i någon mån hava erfarenhet i den kommunala förvaltningen. Då det nu skulle bliva sista gången som en sådan där remiss skulle behövas, borde man kunnat taga så lång tid på sig, att det varit möjligt att göra detta. Jag tror, att man då fått en allsidigare utredning av detta viktiga ärende, åtminstone hade man fått del av erfarenheten inom flera styrelser och nämnder inom förvaltningen, än som nu blivit fallet.

För min del är jag icke säker på, att den uppdelning av ärendena, som nu sker, blir till fromma för den kommunala för-

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

valtningen. Man har här slagit i sär och splittrat ledningen av vissa verk och inrättningar, som förut haft gemensam sådan. Jag tänker närmast på den nämnd, som skall hava gatuförvaltningen om hand. Vattenledningen å ena sidan samt gas- och elektricitetsverken å den andra skall nu slås tillsammans. Det är riktigt som herr Östberg säger, att dessa verk hava mycket gemensamt och det kanske mer än andra verk, därför att de röra sig med arbeten i stadens gator och torg. Det hade följaktligen varit naturligare om dessa hade fått höra tillsammans under Gatunämnden eller allmänna arbeten.

Det är icke heller klart ännu hur det kommer att ske med de industriella verken; det är icke avgjort vilka som skola höra tillsammans och vilka som skola bliva lagda under andra förvaltningar.

Ätminstone för mig ligger saken icke så klar, att jag med full övertygelse kan vara med om att framställa något yrkande här och säga, huruvida det behövs sex borgarråd eller icke. Det är mig omöjligt att yttra mig härutinnan, därför att arbetsfördelningen icke är uppgjord. På grund härav kan jag än mindre bedöma, huruvida den nu föreslagna ersättningen till borgarråden är lämplig eller icke.

På grund av vad jag nu anfört har jag, herr ordförande, icke något yrkande att framställa, utan har endast velat få dessa synpunkter antecknade till protokollet.

Herr Lamm: Jag har i det mesta blivit förekommen av herr Borgström. Jag vill här icke inlåta mig på frågan, huru många borgarråd det skall vara. Jag har visserligen utgått ifrån möjligheten, att det skulle bliva sex, men jag har uppriktigt sagt i det fallet icke någon så deciderad mening.

Beträffande vad den siste ärade talaren sade med avseende å nämnder och styrelser och fördelningen av ärendena dem emellan förhåller det sig så, att föreliggande förslag är grundat på det gamla Rabeska förslaget, och det har väl i alla fall varit tillräckligt remitterat till nuvarande nämnder och styrelser och dessutom bearbetats av åtskilliga kommissioner och blivit behandlat i åtskilliga tryckta utlåtanden för att saken skall kunna anses vara tillräckligt utdebatterad.

Enligt författningen är det nu ställt på det sättet, att det är stadskollegium, som i sista hand har att fördela de olika ärendena

mellan borgarråden. Nu kan man hava olika uppfattning, huruvida detta är lämpligt eller icke, men i alla fall får väl stadskollegium, när det skall fördela ärendena, i någon mån taga hänsyn till kvalifikationerna hos de borgarråd, som väljas.

Gent emot herr Ström vill jag säga, att den princip, som jag ursprungligen ansåg, att man borde följa, när man skulle försöka att få kandidater till borgarrådsplatserna var den, att man precis icke behövde söka personer, som vore sakkunniga på vissa givna områden i den bemärkelse, vari man vanligen plägar fatta begreppet sakkunnig. I det fallet vore det nämligen tillräckligt med de ledande tjänstemännens sakkunskap på vissa givna områden. Vad jag däremot alltid funnit vara litet oklart i förslaget, är förhållandet mellan borgarråden och de ledande tjänstemännen: vilken ställning skola dessa intaga till varandra? De, som man här skulle få till borgarråd, borde naturligtvis vara personer, som hade en viss erfarenhet i administrationen, som visat goda administrativa egenskaper, som sutte inne med vissa givna kunskaper och om vilka man visste, att de i avseende å omdöme och förmåga intoge en framstående plats. Detta var för mig utgångspunkten, när jag för min del försökte leta efter kandidater.

Nu säger herr Ström gent emot de kandidater, man hört talas om, att det finns så ofantligt mycket mera sakkunnigt folk, som man skulle kunnat få till borgarråd. Nej, det är det visst icke. Det har varit ganska svårt att få lämpliga kandidater, det kan jag försäkra. Om herr Ström haft tillgång till andra, beklagar jag, att herr Ström icke vänt sig till sina kamrater i stadsfullmäktige och givit anvisning på dessa kandidater, ty det har alls icke varit lätt att besätta platserna.

Men när man i likhet med herr Ström och mig har anspråk på att få framstående folk, förefaller det mig vara underligt, att man samtidigt vill pruta på avlöningen. Vill man nämligen hava skickligt folk, får man också betala för dem. Utgångspunkten för oss, som underhandlat, har varit, att vi visserligen icke kunnat fixera lönen, men att vi alltid tänkt oss en lön, som minst motsvarade vad de förnämsta tjänstemännen uppbära. Därvidlag rör det sig om 20,000 kronor plus dyrtidstillägg c:a 14,000 kronor, således ungefär 34,000—35,000 kronor.

Som sagt det är ingen lätt sak att besätta dessa platser, och det är nog ett och annat namn, som varit framme, varvid man trott, att man skulle kunna få en utmärkt lämplig kandidat, men

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

när det kommit till kritan, har vederbörande icke varit villig. Man har icke precis kunnat annonsera, att folk skulle anmäla sig, ty det förmodar jag icke skulle lyckas, men man hade i alla fall väntat sig, att de kamrater i stadsfullmäktige, som hade goda namn att föreslå, skulle vända sig till oss delegerade och peka på dem. På det sättet hava vi också fått ett och annat gott namn, och jag beklagar, att herr Ström, som sitter inne med kännedom om flera, icke haft vänligheten att stöta på oss i det fallet.

Herr Carl Lindhagen: Även jag har begärt ordet för att i denna fråga uttala, att några så stora illusioner besjäla väl icke några av stadsfullmäktige inför dessa nya borgarrådsbefattningar. Man har en känsla av att det ingalunda är sagt, att besluten bli visare och hushållningen omtänksammare hädanefter. Kanhända blir det något snabbare avgöranden, det är möjligt, och det vore ju för bedrövligt, om reformen icke ens skulle leda till detta. Det är så i allmänhet, att när en viss organisation på sitt sätt spårat ur, griper man efter en annan form och tror, att formen skall göra det. Men den hjälper icke. Man finner snart, att det är nog icke bra på det andra sättet heller, och det beror på att vad som behöver förändras är icke våra former, det halmstrå, som vi gripa efter, utan vårt sinnelag, och det ändras icke alls av formen.

Nu är det mycket lätt att göra en önskelista. Herr Ström har kommit med ett par önskemål, och även jag lutar åt det hållet, att om man kunde få eminent sakkunskap, som icke har parti-
märke på sig, utan som vore en drivande kraft och praktiskt lagd, så kände man sig lugnare. Men det är svårt att få sådana människor, ty vi äro allesammans partifärgade på något sätt. Dylika människor finnas icke: det är en förhistorisk ras, som kanske går kvar någonstans i någon obygd, där det ännu icke finns järnvägsstationer. Jag tror icke vi kunna spåra upp den fulländade typen för detta ändamål, åtminstone icke i Stockholm.

Då ha vi det andra sättet: att taga våra kandidater efter de rena partilinjerna, vilket varit det »tidsenligaste», ty det hade varit parlamentarism. Då äro vi på vår egen mammas gata och ha alla svärmat för det där. Men jag får säga, att jag för min del börjar bli betänksam gent emot detta också. Jag har nämligen funnit, att parlamentarism leder till motsatsen av vad herr Ström fordrar: kontroll; den leder nämligen till frånvaron av all kontroll.

I Sverige ha vi nu en tämligen fullfjädrad parlamentarism, och det har där visat sig, att representantskapet äventyrar att bli ingenting annat än regeringens knektehåll. De sjunka ned till tankelättja och idéfrånvaro. Man gör sin honnör för »vår regering», och så behöver man icke göra någonting vidare!

Då vet jag icke riktigt vad man skall tro och hoppas. Överallt är kanske felet det, att man tror sig komma någon vart genom att man söker kontrollera varandra — men det blir ingen kontroll av förrän vi börja kontrollera oss själva. Det är därför som parlamentarismen i denna punkt är lika dålig som andra experiment.

Nu har här försökts en kompromiss. Den nya ordningen är ett försök att sammansmälta den första linjen och den andra. Jag är tacksam därför, att herr Ström erinrat om de två linjerna, som med våra traditioner skulle vara de två tänkbara. Men även detta kompromissande gör ett oförsvarligt intryck. Det kan verkligen sägas ha resulterat i att man delat rovet, såsom herr Ström sade, vilket är ett utmärkt uttryck, ett alldeles utmärkt uttryck.

Men vad skall man göra när vi aldrig kontrollera oss själva utan bara tänka på att kontrollera varandra — och när vi alltid söka former och ändringar i dem, men icke i sinnelaget? Jag tror därför, att den nya ordningen kanske blir lika bra och lika dålig som den gamla, varken mer eller mindre.

Beträffande slutligen antalet borgarråd, så vore det under sådana vanskliga förhållanden ju önskligt, att man började försiktigt. Men i saknad av erforderlig inblick bakom kulisserna vågar jag icke föreslå ett mindre antal, då jag icke har tillräcklig vederhäftig uppfattning att grunda ett yrkande på. Utan därför får jag väl resignera inför förslaget, att det skall bliva sex profeter, som skola inleda den »nya aeran», som väl snart nog, också den, blir gammal.

Herr Östberg: Jag begärde ordet endast därför, att herr Borgströms replik till mig syntes kunna lämna rum för det missförståndet, att jag menat, att, därför att jag hyste den uppfattningen, att folkskolorna borde ställas under staten, jag icke ville vara med om tillsättandet av det högre antalet borgarråd. Nej, min tankegång är denna, att överinseendet över folkskolorna nog skall ingå i borgarrådssystemet, men att ett särskilt borgarråd för dem icke vore behöfligt, därför att man redan där har två tjänstemän, som

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.

(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

äro centrala. Att då tillsätta en tredje central tjänsteman *endast* för detta ändamål anser jag vara obehövt. Min mening var naturligtvis icke, att något borgarråd skulle utföra inspektörernas sysslor.

Jag skulle i fråga om borgarrådsplatserna önska sakkunskap i den mening som herr Lamm utvecklade det på dessa fyra platser, som jag anser vara behövt. Då förefaller det mig naturligt, att en av dem har fastighetsförvaltningen om hand, en finansförvaltningen, en de tekniska sakerna och en det sociala området: hälso- och sjukvård samt skolväsendet. För platsernas besättande synes det mig, att man bör ledas uteslutande av den principen att taga sådana personer, som man anser hava de chefsegenskaper, att de äro lämpliga att stå i spetsen för den kommunala förvaltningen på vederbörande område, och att man bör välja dem helt och hållet oavsett om de tillhöra den ena politiska gruppen eller den andra och om de alla tillhöra en och samma politiska grupp eller olika.

Jag kan icke neka till, att jag ändå fått litet vatten på min kvarn genom ett yttrande av herr Lamm. Han framhöll vilka svårigheter det varit att få dessa platser besatta. Ja, det är klart när det gäller sex platser. Men å andra sidan, om man går ut från min princip, som jag anser vara den riktiga, nämligen den sålunda modererade sakkunskapens herravälde, så bör det vara lättare att tillsätta *fyra* än sex. Jag tror, att dessa fyra till fullo skulle hava medhunnit göromålen, var och en på sitt område, då de olika nämnderna och styrelserna icke hava så täta sammanträden, att de fyra borgarråden icke skulle hava kunnat övervara dem och i övrigt se till förvaltningen. Vi böra komma ihåg, att Stockholm i alla fall icke är någon miljonstad utan icke har mer än något över $\frac{1}{2}$ miljon invånare. Förvaltningen har väl icke nu med ens blivit så förfärligt invecklad och krånglig, att man skall behöva hela denna vidlyftiga apparat, när man dessutom har kvar de gamla tjänstemännen.

Det är sant, att staden i framtiden kan komma att utvecklas, men man skall väl icke nu blåsa upp den saken till större dimensioner än den verkligen har.

Det är min livliga övertygelse, att borgarråden tills vidare böra vara blott fyra, men jag vet ock, att denna åsikt icke delas av majoriteten; och jag har nu endast velat för sista gången framhålla den.

Herr Ström: Blott en replik till herr Lamm!

Det förhåller sig nog så, att det icke är någon lätt sak — det vill jag gärna erkänna — att få lämpliga personer till dessa olika, mångskiftande platser. Men jag förstår i alla fall icke varför man icke kunnat finna på bättre namn än att man t. ex., efter vad jag hört, på en viktig post skall hava en gammal militär, som icke känner till Stockholms kommunala förvaltning ett enda dugg. Då vet åtminstone jag, att inom det moderata partiet i denna församling det finns personer med betydligt högre och mera omfattande kvalifikationer.

Icke heller förstår jag, varför man skall taga en tjänsteman, som är bra, ja utmärkt på sitt område, och flytta upp honom till borgarråd, när man har en sådan person inom det liberala partiet som doktor Bratt, som jag antar det icke är alldeles otänkbart att förvärva. På den post, där han nu är satt, är han visserligen icke någon så särskilt populär man, men jag är övertygad om, att han på ett utomordentligt sätt skulle fylla en post just inom denna sexmannaministär, som det nu är fråga om.

Eftersom herr Lamm har begärt namn och eftersom han har utmanat mig, anser jag mig skyldig att nämna några och jag fortsätter. Varför kan man bl. liberalerna f. ö. icke t. ex. tänka på en person sådan som fru Broomé, som har en utomordentlig erfarenhet, ett ytterst omfattande intresse och en på många områden synnerligen högt skattad sakkunskap.

Till herrar högersocialister vill jag säga, att jag har ingenting att anmärka mot en av dem, som ni komma att föreslå, men de två andra finner jag vara synnerligen undermåliga. Jag förstår icke, varför man skall taga dem, när det i stället finns sådana personer som herr Klefbeck, vars sociala sakkunskap, vars omsorg och förmåga äro så utomordentligt erkända och av alla uppskattade. Jag tillåter mig fråga, varför kan man icke för t. ex. en post sådan som överinseendet över de offentliga arbetena, stadens arbeten tänka på en person sådan som herr Wahl eller om han för sin klena hälsa icke anses böra ifrågakomma, på herr Björklund, vilken sistnämnde jag visserligen icke alls kan gilla ur partisynpunkt, men som jag i alla fall måste erkänna vara en duktig karl och en person med omfattande intresse och energi? Och jag försäkrar, att det skulle kunna nämnas ytterligare flera sådana namn. Men att i stället för dessa taga personer, som utmärkt sig för, jag skulle

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

vilja säga, avsaknad av de egenskaper, som just skulle finnas på dessa poster, det kan jag för min del icke anse vara det riktiga.

Herr Lindhagen sade, att parlamentarismens bankrutt är klar och given. Ja, jag vill erkänna, att det förhåller sig i mångt och mycket så. Men man måste då sträva efter, att den icke mister varje spår av kredit. Och särskilt måste man vid ett demokratiskt genombrott se till, att icke demokratien alldeles undergräves, därigenom att man tillsätter personer, som enligt allmän uppfattning måste anses icke vara vuxna det uppdrag, det här gäller.

Jag har ytterligare här intet annat att yttra än det, att jag anser, att när det är så svårt, som herr Lamm själv sagt, att skaffa kompetenta personer, då hade det varit riktigare att gå den väg, som herr Östberg nämnde, nämligen att tillsätta ett mindre antal borgarråd och därigenom vinna en större säkerhet för kvalifikationerna.

Herr Thelander: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag måste erkänna, att det ligger en hel del sanning i de uttalanden, som gjorts här av herr Östberg och även av herr Ström i hans första anförande. Jag kan icke neka till, att också jag har varit inne på de tankegångar i dessa frågor, som de berört. Jag har vid flerfaldiga tillfällen, då borgarrådets antal varit på tal, uttalat som min mening, att jag anser, att det vore bättre att stanna vid ett mindre antal, om man nu icke kunde få de kandidater, som man enhälligt kunde ansluta sig till såsom varande fullt lämpliga. Och jag får bekänna, att ännu har jag icke hört nämnas en lista med sex namn, som jag för min del skulle vilja godkänna som lämpliga till borgarråd.

Vad avlöningen beträffar, kan jag icke dela herr Ströms åsikter. Det har ju visat sig vid flerfaldiga tillfällen, att det icke varit avlöningen det berott på, när det varit fråga om att få borgarråds-kandidater, utan det skulle fordras, som herr Borgström sade, betydligt större avlöningsförmåner, för att de skulle visa sig lockande för en hel del personer, som tillfrågats.

Att jag icke anser det vara lämpligt att lägga partisynpunkter på en borgarråds-kandidat, har jag också definitivt uttalat, och jag kan icke förstå, att den omständigheten, att man tillhör ett visst parti, är en egenskap, som kvalificerar en kandidat för en borgarrådsbefattning. Jag anser det vara bra mycket bättre att låta den verkliga sakkunskapen — i det avseendet att man vill ha admini-

strativt dugliga förmågor på de platser, som nu skola tillsättas — vara först och främst avgörande. Jag har t. o. m. i en teknisk församling om dessa saker uttalat den meningen, att även för de industriella verken anser jag det icke böra vara en uteslutande fordran, att det skall vara tekniskt utbildade kandidater. Ty jag har gjort den erfarenheten i de nämnder och styrelser, jag tillhört, att det icke är nödvändigt, att en ordförande i ett sådant verk skall vara teknisk sakkunnig för att förtjänstfullt kunna sköta sin plats. Men han måste ha förmågan att sätta sig in i de olika frågorna och tillräckligt omdöme att kunna bedöma de utredningar, som läggas fram av den tekniska chefen. Teknisk sakkunskap ha vi lyckligtvis inom stadens förvaltning mycket god för närvarande. Och det är därför man kan se på de administrativa egenskaperna i första rummet vid tillsättandet av borgarråden.

Jag skulle därför anse, att det vore lyckligt — om man nu icke kan få så kvalificerade personer, att allmän tillslutning om deras namn kan vinnas — att man stannade vid ett antal av 3, 4 eller 5 borgarråd, alltså ett mindre antal än 6. Men att jag nu varit med i beredningsutskottet att förorda antalet 6, beror därpå, att det var den allmänna åsikten, att 6 borde tillsättas. Och där kom den här olycksaliga proportionalismen in, varom herr Borgström talade. Man kan emellertid icke helt bortse från den, därför att dessa borgarråd skola vara medlemmar i stadskollegiet. Men det vore lyckligt för stadens förvaltning, att sådana kandidater sattes upp, så att man icke riskerade reformen genom att välja olämpliga borgarråd.

Herr Lamm: Ovedersägligen är valet av borgarråd en ganska svår fråga, och jag skulle också kunna gå ut från ideella synpunkter och säga, huru jag vill ha det.

Vad själva saken beträffar, så skola vi icke sticka under stol med, att som valet av borgarråd ligger, är man ju alldeles tvungen att taga hänsyn till vad majoriteten i denna församling vill. Det blir ju slutet på hela visan på grund av det sätt, på vilket de skola väljas. Nog skulle jag också i likhet med herr Thelander vilja ställa upp en lista, omkring vilken vi alla enhälligt kunde samla oss, på grund av att den listan var så utmärkt, så att var och en utan någon betingelse kunde gå med på den. Men jag tror icke vi komma till detta ideella stadium med avseende på val av borgarråd.

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.

(Forts.)

Vad själva kandidaterna beträffar, så tror jag icke det är just så lämpligt att här diskutera dem. När jag uppmanade herr Ström att giva mig några namn, så menade jag naturligtvis icke, att han skulle giva mig dem här offentligt, utan jag menade naturligtvis, att jag skulle få dem som från kamrat till kamrat.

Vad beträffar den kritik, som här underkastats en del namn, finner jag den ganska olämplig och ofattlig. Vad speciellt beträffar den person, som herr Ström först nämnde och som han betecknade som en gammal uttjänad militär — jag tror han uttryckte sig så — så är han enligt min uppfattning, som jag ser på saken, den lämpligaste och i kanske många avseenden den bästa kandidat, som vi funnit under vårt sökande.

Men han nämnde dessutom en hel del andra namn. De voro icke alls främmande för oss delegerade. De namnen ha passerat oss, och det har gjorts åtskilliga försök att förmå dessa personer att åtaga sig uppdraget, men det har icke lyckats.

Vad nu herr Lindhagen beträffar, så hade jag mycket svårt att förstå, vad han egentligen ville. Ja, han visste ju icke själv, vad han ville. Han sade, att det skulle bliva lika bra och lika dåligt, som det var förut. Herr Lindhagen är en kameleont. Det får jag säga, att komma med en sådan pessimism, när man samtidigt är den ivrigaste motionär och förfäktare för att göra människosläktet bättre i alla avseenden, det förvånar mig ofantligt.

Jag går visserligen med på, att han har rätt däri, att den kontroll man får kanske icke är så förfärligt avgörande. Jag skall i alla fall återkomma till det. Och jag vill visst medgiva, att den bästa kontrollen är den självkontroll, som man kan ha på sig själv. I vilken utsträckning herr Lindhagen i det avseendet har lyckats, det vill jag lämna osagt. Men vad vi få genom detta arrangemang är i alla fall, att stadsfullmäktige komma alldeles in på livet de ledande män, på vilka ansvaret i första rummet träffar för förvaltningen av stadens angelägenheter. De komma här att svara på gjorda frågor. De komma att delta i diskussionerna, och varje stadsfullmäktig blir i tillfälle att från deras mun höra, huru sakerna och förhållandena ligga. Man har ju ofta såsom ordförande i en nämnd i alla fall känt, att när det gäller att här giva en upplysning eller att kunna förfäkta en sak från nämnden, så har man dock icke haft samma säkra ståndpunkt, som den måste ha, som dag efter dag sysslar med det, och som vet, att det är

hans levnadsuppgift att på bästa sätt sköta det ämbete, som blivit honom anförtrott.

Herr Gustafson: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag skall be att få yttra ett par ord med anledning av de anföranden, som herr Ström hållit och vilka enligt min mening varit väl mycket rönnbärsfilosofiskt betonade.

Mau skulle ju önska, att den, som framför så pass starka anmärkningar, som här gjorts, och anställer en sådan masslakt inom ett annat partis leder, har kandidater, som äro lämpligare att anbefalla. Ty det är ju icke i alla fall någon fin sport, att man från arbetarsidan lägger an på att kasta stenar på egen port. Jag medger, att nog kunna en hel del namn diskuteras, och det har ju också gjorts, men jag tror icke man bör från arbetarsidan lägga an på att försöka misskreditera de representanter, som med de ändrade förhållandena från arbetarsidan mer och mer komma in förvaltningens olika grenar.

Frågan om kandidaterna är ju diskuterad förut, och lönefrågan komma vi till vid nästa punkt, varför jag avstår från att gå in på den nu. Men jag har i alla fall velat göra detta påpekande i förbigående.

Fröken Anna Lindhagen: Jag vill vid detta tillfälle påminna om, att varför icke valet av borgarråden kunnat läggas alldeles utanför de partipolitiska linjerna, som man har yttrat här alltid skulle varit önskvärt, beror väl på det, att det står i instruktionen för stadskollegiet i Stockholm mom. 3, att de nio personerna i stadskollegiet kunna väljas proportionellt. Det borde i stället ha varit skrivet så, tror jag, att de proportionella valen av 9 medlemmar i stadskollegiet skulle ha gjorts i förhållande till huru borgarrådsvalen och ordförandevalen utfallit. Nu är icke detta sagt som någon kritik mot instruktionen, men jag vill i alla fall påpeka det. Och med alla dessa utmärkta tal, som hållits här om att detta skulle vara alldeles fritt från politik, så tänkte jag i all stillhet, att med den instruktionen vi få, vet jag icke, huru det skall gå till. Man kan ju uttala den önskan, den faller dock på detta tredje moment. Det blir den följd; det kan icke hjälpas, huru beklagansvärt det än må vara.

Vad för övrigt angår borgarrådets kapacitet, så har jag aldrig trott, att man skulle kunna hitta på de där utomordentligt märk-

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
astställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

värdiga människorna, såsom också framhållits här av herr Lindhagen. Det är nämligen så, att när man skall välja ut de där personerna, som äro höjda över all kritik, så finnas de tyvärr icke. Naturligtvis kunde man få fram flere, som många kunde tycka vara bra. Men sådana människor, om vilka alla genast kunna säga: det är mannen, de finnas tyvärr icke.

Herr Bendixson: Herr ordförande! Det förefaller mig, att denna fråga är ganska svår. Diskussionen har givit vid handen, att vi litet var känna, att det skulle ha varit lyckligare, om ärendet kommit in i annat läge, när vi skulle gå till avgörande. Det är ju så, att de flesta, som här varit betänksamma, ha i likhet med mig funnit, att man kan nog säga, att av de nämnda namnen fyra äro sådana, som man kan vinna allmän anslutning om i stadsfullmäktige. Men om de återstående namn, som nämnts, är det svårt att veta, om de äro så fullödiga som önskligt vore. Vi få ju nämligen komma ihåg, att hela tanken med borgarrådsinstitutionen hos dem, som ivrat för en sådan institution sedan långliga tider, var den, att man i spetsen för stadens förvaltning skulle få exceptionellt dugligt folk, icke bara personer, som hade gjort sig kända för nit, för intresse, för duglighet i stadsfullmäktige o. s. v. utan verkligen framstående förmågor.

Nu är det sant — och herr Lamm har särskilt framhållit det — att det varit förbundet med oerhörda svårigheter att skaffa sådana namn. Det blir alltid svårt, när man första gången skall starta en ny sak. Dels är det en del människor, som draga sig för det, därför att de icke veta, vad det innebär. Och så är ju den nuvarande tidpunkten särskilt ogynnsam därigenom, att lönerna kommit upp till sådan nivå, att jag måste säga i motsats till herr Ström, att en lön på 35,000 kronor — ja, man kan gå betydligt högre — är icke för mycket betalt, när man vänder sig till sådana personer, som jag nyss betecknade, nämligen personer med stor och hög kvalifikation. Men lönen 35,000 kronor är naturligtvis även i mina ögon väl hög, för den händelse man icke håller sig till så kvalificerat folk utan endast går till personer, som ha livligt intresse och stor färdighet att sätta sig in i sakerna men utan att vara verkligt framstående förmågor.

Nu förefaller det mig under sådana förhållanden, att beslutet idag skulle kunna fattas på något annat sätt än som här föreslagits. Man behöver icke fastställa i stadsfullmäktiges beslut, att borgar-

rådens antal skall vara sex, utan man skulle kunna här i dag fastställa, synes det mig, att borgarrådets antal skall vara lägst fyra och högst sex. Man skulle sålunda den 1 april — för den händelse icke något oförutsett inträffade, som gjorde, att man bleve alldeles på det klara med, vilka sex borgarråd man skulle välja — kunna välja fyra och sedan något längre fram, när saken något klarnat, välja ytterligare två eller, om man icke vill gå så långt, endast en. Men nog är det olämpligt att så här utan vidare fastställa antalet till sex utan att veta, att man verkligen får sex kandidater, med vilka man är i allo belåten.

Jag tror därför, att man skulle undvika en del svårigheter vid ärendets behandling, om man kunde dela upp det i två delar, så att man första gången valde fyra borgarråd och sedan valde de återstående, då man fått litet mera tid att sätta sig in i hur förhållandena arta sig. Det bleve onekligen lättare, sedan man först valt fyra. Bland dessa fyra blir det väl alltid någon eller några, som liksom taga sig an uppgiften att organisera det hela, att se till, huru man skall fördela rollerna inom stadskollegiet. Härigenom skulle framgå vad för nya krafter, som behövas, varefter samlingen kunde utökas till sex. Att nu, innan man uppdragit gränslinjerna för de olika borgarrådets befogenhet, sätta in sex och säga; ja, vi få hoppas, att de kunna fördela rollerna sig emellan, det synes mig vara att handla en liten smula för mycket i blindo i en så viktig sak. Tager man åter det mindre antalet i första stöten, så tror jag jag nog, att man kan komplettera det sedan, så att man får alla de poster, som böra besättas tillfredställande besatta.

Herr ordförande! Jag skulle sålunda vilja yrka, att punkt 1:0) i utskottets hemställan formuleras sålunda: »att stadsfullmäktige må besluta, att borgarrådets antal skall vara lägst fyra och högst sex».

Herr Tengdahl: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag begärde ordet närmast med anledning av herr Ströms yttrande.

Den historiska gången av detta ärende är ju, att efter det vi i ett 50-tal år gjort oss skyldiga till alltför stora utsvävningar på bredden med avseende på kommunalförvaltningen, utan att vi samtidigt skaffat oss ovanför hela denna organisation några starka nävar, som kunde hålla i tyglarna, så ha vi nu sent omsider kommit till den uppfattningen, att vi verkligen behöva både tyglarna och nävarna, att hålla i dem. Det har ju lett oss till den tanken, att

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts).

vi i spetsen för det hela behöva sammanhållande krafter, som skola vara vad jag vill kalla ett nytt slags tjänstemän, en blandning av vanliga tjänstemän och parlamentariska förtroendemän. Men just detta nya har varit ägnat att öka svårigheterna med avseende på kandidatnomineringen. I denna kandidatnominering har det ju fallit sig helt naturligt, att man endast undantagsvis vänt sina blickar till de nuvarande tjänstemännen. Man har som det vill synas avsiktligt gått förbi t. o. m. de förnämsta bland dessa icke därför att man velat giva dem underbetyg, utan helt enkelt därför att man behöver en annan typ. Och det är denna nya typ, som vår tid kräver.

Vad särskilt beträffar de av vår grupp framförda kandidaterna och den något malplacerade kritik herr Ström ägnade dem — malplacerad särskilt med avseende på tiden för kritiken, därför att det hör ju strängt taget icke till ämnet i kväll — så skall jag be att få vittna, att vi visst icke, som herr Ström säger, uteslutande hållit oss till »partikoryféerna». Vi ha nämligen ytterst omsorgsfullt — även med risk av en eller annan obehaglig episod — sökt välja ut de bästa krafter, som under loppet av de år, partiet över huvud taget haft något inflytande här i Stockholm, hunnit till den grad växa sig in i ärendena, att de påtagligen framstått såsom de, på vilka valet borde falla. Vi ha vid urvalet tagit en alldeles särskild hänsyn till vad de förut gjort och de befattningar, de eventuellt skulle komma att bekläda som borgarråd. Och vi ha varit nog lyckliga, — såvitt den hittillsvarande listan står sig — att kunna välja personer i sin bästa ålder, personer, som, om valet utfaller lyckligt, skulle kunna vara Stockholms kommun till gagn under många år framåt, personer med full vigör och hela framtiden för sig och med erkänd god intelligens, framstående arbetskraft, stor villighet och lätthet att sätta sig in i ärendena — allt egenskaper, som under många år visat sig i deras kommunala arbete. Jag vet då icke, vad herr Ström egentligen vill mera begära.

Herr Ström vidrörde en omständighet, som hänför sig till en av de av högern nämnda kandidaterna, men som även jag vill yttra något om rent principiellt. Han sade, att man i ett fall tagit »en gammal uttjänad militär», som han uttryckte sig, d. v. s. han menade väl då, att det var en person, som icke alls kände till Stockholmsförhållandena, eftersom han ju hade sin kommunala erfarenhet från en landsortsstad. Om den saken vill jag endast säga som min uppfattning, att det har visat sig vid flera tillfällen här inom kom-

munalförvaltningen, att det nog skulle varit till gagn, om man här liksom i en hel del enskilda stora förvaltningar till viktiga chefsposter hade tagit en och annan person, som absolut icke kände en enda människa av dem, som de bleve satta att taga befälet över, och även föga av förhållandena i tjänsten, men som hade stor lätthet att arbeta sig in i dessa förhållanden. Detta låter som en motsägelse, men det är faktiskt, att i många framstående enskilda företag följer man med fördel den regeln, att man till chefsposter tager personer, som icke i förväg känna just det affärsföretag, som de skola sättas att dirigera, men väl ett snarlikt. Och jag skulle principiellt vilja säga — alldeles oavsett personnamn, som jag icke i kväll vill diskutera — att jag skulle icke ha haft någonting emot, om flera av de sex kandidaterna varit sådana personer, som varit obundna av alla hänsyn till de tjänstemän, över vilka de skola komma att sättas.

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Herr Carl Lindhagen: Jag begärde ordet, herr ordförande, med anledning av herr Lamms yttrande, att han icke förstod, vart jag ville komma. Och han kallade mig kameleont, därför att jag delade den uppfattningen, som så många andra ha här, att det är icke självklart, att den nya ordningen är något alldeles utomordentligt lyckligt. Jag ansåg tillfället vara lämpligt att fästa uppmärksamheten vid, att vi ha för mycken tro på formerna och för liten tro på innehållet. Herr Lamm får ursäkta, att jag talade om andliga värden, men herr Lamm är ju representant för dem, som föraktade andliga värdena, och därför är det förklarligt, att han tog så illa vid sig.

När jag nyss här i salen samtalade med herr Lamm privat och frågade honom: tror du verkligen på att det här blir bättre än det gamla så svarade han: det vete foglarne eller något dylikt. Och han hade då den där glimten i ögat, som plägar förråda en ömsidig skepsis. Jag blev naturligtvis sedan ytterst förvånad, när herr Lamm trädde upp här och talade så tvärsäkert för den här saken. Vad i alla dagar vill det säga, tänkte jag. Det är visst parlamentarism. Ty då brukar man ha en privat mening, men en annan mening, när man uppträder offentligt.

Det påminner mig om att det är parlamentarism, man här vill införa genom att giva oss dessa statsråd. Det är just det kameleontartade i denna parlamentarism, som är så omisskännligt. Man kan således som privatman tycka, att det är ganska tveksamt,

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

huruvida förslaget är lyckligt, men när man sedan uppträder offentligt, då är det det enda möjliga. Det är detta, som gjort mest intryck på mig och åstadkommit min pessimism.

Det erinrar mig om en episod från riksdagen för många år sedan. Det förelåg ett förslag, att en avdelning av Svea hovrätt skulle brytas ut och förläggas till Härnösand. I lagutskottet var det två olika meningar. Det ena ville gå med på utbrytningen, det andra icke. Kort före saken skulle före i kamrarna, kom en framskjuten politiker fram till mig och sade: att han var förfärligt tveksam, om han skall gå med på förslaget eller icke. När han sedan trädde upp i debatten, trodde jag naturligtvis, att han skulle säga ungefär som så: jag är särdeles tveksam i den här saken, men efter moget övervägande har jag kommit till en viss uppfattning. Jo vackert. I stället sade han: Det kan väl herrarna förstå, att lika gärna kan man lägga hovrätten på månen som i Härnösand.

Sådant är det parlamentariska livet, och vi måste förstå, att av den kameleontpolitik, som där bedrives, kommer en stor del av allt elände i världen. Och även om herr Lamm ville göra sig löjlig över mitt tal om att vi böra ha försökt först kontrollera oss själva, så har åtminstone jag för min del försökt — fastän herr Lamm kanske anser, att jag misslyckats — att ha samma åsikt som privatman som när jag uppträder offentligt.

Det är således denna kameleontism, som jag fruktar, och det är denna parlamentarism, som jag fruktar. Herr Lamm är verkligen en hygglig och gentlemannalik representant för denna parlamentarism. Hans vörndnad för överheten och för sin regering i synnerhet är orubblig. Nu vet jag icke, om den gentemot den nya socialdemokratiska regeringen blir lika kärleksfull, som den var förut. Men då var hans vörndnad orubblig. Och jag och vi andra, som försökte oss med en och annan självständig mening, befunno oss alltid under hans järnhäl. Inga idéer, framför allt inga idéer. Så kulminerade det — och där fick jag ett starkt stöd för min pessimism — när herr Lamm uppträdde som vice talman i första kammaren och talade till och med för ordnarna. Ja, det är den parlamentarism vi skola införa här. Herr Cederborg ville ock tysta ned kritiken och repliken såsom liberal av den gamla regimen. Ja, herr ordförande, herr Lamm kallade mig för kameleont, och då anser jag mig ha rättighet att tala på sätt jag nu gjort.

Herr ordföranden: Jag får be de följande talarna iakttaga den ordning, som vi alltid bruka iakttaga här, att närmare hålla sig till ämnet.

Herr Ström: Herr ordförande! Jag förstår, att det är för en och annan obehagligt att ens denna debatt äger rum, men jag måste dock säga, att det är vår ovillkorliga plikt och skyldighet såsom representanter för medborgarne i vår huvudstad, för dem, vilka valt oss, och som vi äro ansvariga inför, att i en så viktig fråga som den nu föreliggande icke låta allt försiggå bakom lyckta dörrar till några partikonklaver, för att sedan alltsammans skall bli så som där befallts. Denna sak är så viktig, att man har rätt att fordra, att den må dryftas inför offentligheten. Jag kan icke alls vara med om att erkänna, att det är på minsta sätt opassande, om man här påvisar, att det verkligen finnes mera kvalificerade personer än dem, som man nu tänker välja. Vad angår, att valet icke föreligger i dag, så sammanhänger denna sak dock så intimt just med det ärende, som är före, att det är helt enkelt omöjligt att förbigå densamma, då ens sakliga ställning här är beroende av, huru personvalet utfaller.

Herr Hjalmar Gustafson förebrådde mig, att jag särskilt skulle ha angripit de eventuella kandidaterna för arbetarpartiet. Det är icke riktigt. Det var med flit jag tog upp till granskning kandidater från alla tre partierna, därför att jag icke alls ville pricka något visst av partierna. Om han talade för sin sjuka mor, får han själv tänka därpå och icke kasta skulden över på mig för den saken, ty jag har verkligen icke någon sjuk att försvara i denna sak.

Jag skulle vilja säga till herr Tengdahl, att han har rätt, när han förklarade, att vad vi här behövde var personer med sakkunskap och utmärkta kvalifikationer i övrigt samt, såsom han uttryckte sig, starka händer. Det är just detta, som jag anser saknas på viktiga poster. Nu är det meningen, att vi skola knäcka det byråkratiska välde, som varit till en mycket stor nackdel för stadens förvaltning under gångna tider och för ärendenas snabba och goda behandling. Men om detta skall kunna ske, måste de personer, som skola företräda och ansvara inför stadsfullmäktige, icke vara lekdockor i ämbetsmännens händer. De måste vara personer, med initiativ och energi, personer, som kunna helt och fullt självständigt klart bedöma frågorna, framlägga sina egna synpunkter och stå för

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

dem. Jag har emellertid funnit, att det ofta brustit i detta hänseende hos personer, som man nu ifrågasätter såsom kandidater till dessa viktiga platser.

Slutligen vill jag endast säga, att den omständigheten, att vi här på några håll fört fram denna sak till offentlig debatt, beror därpå, att det inom mycket vida kretsar, såsom jag tror inom alla partier, råder den uppfattningen, att saken är av den stora vikt och betydelse, att det icke får bli en ren slump, som avgör, vilka som komma att utgöra Stockholms stads regering under den närmast kommande tiden, och det är för att försöka i någon mån förhindra, att det blir en dålig regering, som jag gjort dessa uttalanden. Även om herr Bendixsons anförande var något skarpt mot slutet, skall jag nu i alla fall be att få instämma i det förslag som av honom här framlagts.

Herr Borgström: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag undrar, om man ej nu i sista stund möjligen bör söka återföra debatten till vad det nu närmast gäller, nämligen antalet borgarråd. Fastän naturligtvis själva valet kastar sin skugga framför sig i någon mån, även när det gäller antalet, skulle jag dock vilja säga, att det onekligen förefaller mig, som om diskussionen i denna fråga varit i många fall på ganska betänkliga avvägar. Det är väl icke fråga om, att vi här öppet och offentligt skola debattera de föreslagna personernas större eller mindre lämplighet för nu ifrågasvarande uppdrag. Jag kan icke neka till, att det förslag, som herr Bendixson här framfört i hög grad förvånar mig. Det synes mig vara ett utslag av ungefärligen samma något olämpliga bedömning av kandidaterna, mot vilket jag här förut reagerat.

Herr Bendixsons tankegång var, så vitt jag kunde förstå denna: här har föreslagits, att det skall bli sex borgarråd, och av de ifrågasatta kandidaterna till dessa befattningar anses fyra vara lämpliga och två olämpliga, och därför böra vi stanna vid att endast välja fyra borgarråd. Det är visserligen en i form mycket lindrig, men i sak ganska skarp kritik av två utav de nämnda kandidaterna. Han har icke sagt, vilka det är han åsyftar, och det kan icke heller falla mig in att ge offentlighet åt någon gissning härvidlag.

Men utom det att jag med hänsyn till vad jag nyss yttrat om herr Bendixsons premisser ej kan vara med på hans förslag, vill jag påpeka, att detsamma, så vitt jag kan förstå, praktiskt taget icke låter sig genomföra. Den 10 april skall den nya organi-

sationen vara i full gång, och den 1 april skola stadsfullmäktige utse borgarråd. Om vi nu alltså i enlighet med herr Bendixsons förslag vilja bestämma borgarrådets antal till fyra, så skola dessa i alla fall väljas den 1 april. Och sedan åligger det stadskollegiet att verkställa fördelningen av tjänstegöromålen med tanke på, att det allenast blir fyra borgarråd. Men hur skall man därvid bära sig åt, då man vet, att den tanken här ligger bakom, att man sedermera inom jämförelsevis kort tid skall tillsätta ytterligare två borgarråd. Jag förstår icke, hur man skall kunna ordna fördelningen under sådana förhållanden.

Vidare vill jag säga, att jag icke förstår, hur det mål, som herr Bendixson här syftade till, nämligen uteslutandet av de två av honom såsom mindre lämpliga ansedda kandidaterna, skall kunna vinnas. Jag har vid uppgörandet av förslag till kandidater för min del gått ut ifrån, att man borde leta ut de bästa och lämpligaste, som stode att få. Jag förmodar, att man även på andra håll vid uppsättandet av kandidater gått ut ifrån precis samma förutsättningar. Var och en, som här föreslagit kandidater, är således inom sig övertygad om, att de av honom föreslagna äro de bästa och lämpligaste personer, som man i detta fall kan få. Om man nu endast skulle tillsätta fyra borgarråd, skulle väl följderna därav bli ett mycket besynnerligt avvägande mellan vederbörande, vilka av de föreslagna kandidaterna, som tillsvidare skulle stryka på foten. Ingen är väl beredd att rent ut säga: jag har misstagit mig; jag tar tillbaka mina kandidater, och ni få taga de andra i stället. Nej, följderna skulle, så vitt jag förstår, bli den, att vi finge ett mycket större bekymmer än förut. Jag kan icke inse annat än att det bästa sättet att här gå tillväga är, att, om man nu anser, såsom jag gör, det vara lämpligast att sätta borgarrådets antal till sex, man då försöker att genom överenskommelse mellan vederbörande komma till ett val av de lämpligaste och bästa personer, som under nuvarande förhållanden stå oss till buds.

Jag kan icke inse, att vi här vinna något med ett uppskov. Det skulle blott, så vitt jag kan förstå, uppjaga sinnena än ytterligare. Låtom oss i stället ta denna sak med lugn och välja i frid och ro och i enighet, så vitt möjligt är. Hur skall vår kommunala regering kunna tänkas fungera på lämpligt sätt, om valet till densamma skall ske i splitets och icke i enighetens tecken. Det tycker jag skulle vara ett mycket sorgligt förebud för hela den nya organisationen.

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.

(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Herr Bendixson: Gent emot herr Borgström skulle jag vilja säga några ord. För det första beklagar jag, om mitt förslag här skulle fattas såsom en mer eller mindre stark kritik av den ena eller andra kandidaten. Det är väl ändå alldeles givet, att var och en vill på dessa platser ha de bästa männen, men, såsom vi ha hört, känna sig icke alla nöjda med de föreslagna kandidaterna. Det är väl då icke så förfärligt strängt att säga, att vi i allmänhet skulle tycka mera om att nu endast sätta till fyra borgarråd. Jag skall nöja mig med vad jag här förut sagt i den delen. Jag tror icke, att vi behöva vara så rädda för att uttala våra betänkligheter i detta fall, även om det här gäller, att en sak som denna är ömtålig att behandla. Jag tror icke heller, att det kan förebrås mig, att jag sagt för mycket rörande denna sak.

Jag vill nu återgå till själva den viktiga fråga, som det här gäller, nämligen frågan om huru hela maskineriet skall kunna funktionera. Herr Borgström gjorde sig härvidlag skyldig till en fullständig missuppfattning, när han sade, att vi ville gå fram på det sättet, att det tillsattes fyra borgarråd, men att sedan man väl gjort fördelningen av arbetet mellan dem, man icke visste hur man sedan skulle arrangera åt sig i framtiden. Jo, det är ganska naturligt. Man har tänkt sig, att sedan vi väl fått fyra borgarråd och fått tillfälle att se, vad dessa verkligen passade till, skulle man sedan välja de övriga, så att hela maskineriet bleve färdigt och komme i gång. När herr Borgström säger, att detta skulle möta så oerhörda svårigheter, vill jag endast framhålla, att det bör icke bli svårare att ordna denna sak, än vad det kommer att bli i framtiden, då det väl i regel kommer att inträffa, att man icke tillsätter alla borgarråden på en gång, utan antagligen kommer att välja ett borgarråd då och ett då, d. v. s. uppsättningen kommer efter allt att döma att undan för undan kompletteras. Jag har ju ingen erfarenhet om denna sak och vill icke alls pretendera, att mitt förslag är så märkvärdigt skickligt uppgjort, men jag vill påstå, att det hela skall gå väl ihop, om detta förslag antages. Jag tvekar icke att säga, att det här man och man emellan uttalats betänkligheter över, att man icke har vidare klarhet om, huru uppgifterna skola fördelas mellan de sex borgarråden. Det är då alltid en styrka att först tillsätta några färre borgarråd för att sedan komplettera dem, varvid man då har större möjlighet att kunna ena alla och få den person utsedd, som bäst behöves. Det är den enkla

tanke, som ligger bakom mitt förslag, och jag tror, att man skulle komma till ett lyckligt resultat, om man ginge den vägen.

Herr Borgström: Herr ordförande! Jag kan icke hjälpa att jag fortfarande ej föstår, hur herr Bendixson tänker sig sitt förslag genomfört i praktiken. Till den 1 april måste vi ha bestämt, huru många borgarråd, som skola väljas, antingen vi nu bestämmer oss för fyra eller sex. Herr Bendixson vill nu, att vi skola stanna vid fyra borgarråd och att det skall åligga stadskollegiet att, sedan dessa fyra blivit valda, mellan dem fördela göromålen. Men man kan icke fördela göromålen med tanke på, att det efter en tid skall bli ytterligare två borgarråd. Om man genast från början säger, att det skall bli sex borgarråd, men att man under den första tiden endast skall tillsätta fyra, så står man inför den olösliga svårigheten, huru dessa andra två borgarråds ämbeten skola uppehållas, till dessa att de blivit tillsatta. Jag kan fortfarande icke förstå annat, än att det bästa vore att bestämma antalet borgarråd till sex och sedan söka att därtill få de lämpligaste personerna valda.

Punkten 2:o).

Herr Sjöström: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Vår grupp har på sitt senaste sammanträde ingående behandlat denna viktiga fråga om bestämmande av arvudet för borgarråden. Därvid ha flera meningar framkommit. Framför allt har naturligtvis den meningen haft representanter, att man skulle försöka att så vitt som möjligt ekonomisera med stadens medel och därför ej sätta arvudet så högt, och den meningen har ganska kraftigt framförts. Men samtidigt har ju också den andra meringen gjort sig gällande, att man vid detta arvodes bestämmande icke finge draga för snäva gränser, utan att detsamma skulle tilltagas så högt, att man verkligen kunde få kvalificerade arbetskrafter på de poster, varom här är fråga.

Det är även en annan synpunkt, som man kan lägga på denna fråga, nämligen den, att man icke gärna kan sätta arvudet för dessa, som skola bli ledare för de olika fraktionerna av stadens förvaltning, lägre än vad de tjänstemän ha, som kanske skola komma under deras ledning. De avlöningar, som nu utgå till vissa av stadens högre tjänstemän, äro ju uppe vid närapå det belopp, som här föreslagits i beredningsutskottets utlåtande.

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

För övrigt vill jag säga, att förut, då dylika förslag här förekommit, har man icke gått efter den principen, att, man tagit en rund summa, utan alla löner ha hittills utgått efter vissa normer, d. v. s. det har bestämts en viss grundlön och å denna avlöning har sedan dyrtidstillägg utgått. Den princip, som sålunda gjorts gällande i fråga om alla övriga befattningshavare i stadens tjänst, torde även böra tillämpas i detta fall. Man bör alltså här fastställa en viss avlöningssumma och sedan därpå utbetala dyrtidstillägg. Detta senare kan då minskas, i fall levnadskostnaderna gå ned och ökas, ifall priserna å livsförnödenheter skulle stiga. Det är ju en princip, som på samma gång är den mest rättvisa. Den grund, efter vilken dyrtidstillägget utgår, granskas ju för var tredje månad, och man tillser då, att dyrtidstillägget blir rättvist tillmätt efter de normer, som gälla för beräkningen av priserna å livsförnödenheter, och andra behovsartiklar.

På grund härav har majoriteten inom vårt parti ansett, att man i detta fall icke borde frångå den vanliga normen för fastställande av befattningshavares avlöningar. Vad beloppet beträffar, skulle man, såsom jag redan sagt, icke gärna kunna betala borgarråden lägre löner, än vad som utgår till stadens för närvarande högst avlönade tjänstemän. Det är därför som majoriteten inom gruppen för sin del vill föreslå följande ändrade lydelse av första stycket i förevarande punkt: att stadsfullmäktige må besluta fastställa arvodet för borgarråden för innevarande år efter samma norm, som gäller för stadens högst avlönade tjänstemän, eller 20,000 kronor, jämte därå utgående dyrtidstillägg, per år för en var av dem. Vi anse, att på det sättet blir arvodet för borgarråden fastställt efter samma normer, som gälla för alla övriga befattningshavare i stadens tjänst.

Herr Ström: Såsom jag redan yttrat i det anförande, jag höll under punkt 1), är jag av den uppfattningen, att det belopp, som här föreslås i lön, är alldeles för högt tilltaget. Det är för högt framför allt därför, att det nu är fråga om en övergångsperiod. De tre kvartal, som återstå av innevarande år, bliva en prövningstid. Och jag anser, att vi måste ha en sådan prövningstid för att kunna fastställa, vad verkligen dessa borgarråd förmå att uträtta, och sedan kunna vi i någon mån kanske ändra på lönerna. Men det är också så, att man måste anse, att det även i och för sig är ett alltför högt belopp, särskilt när man tänker

på, att det bör vara en strävan i en demokratisk institution att se till, att man något topphugger de höga lönerna för att hjälpa till att höja litet mera vid basen, där lönerna äro så små och låga. Därför bör icke en demokratisk församling, där arbetareklassens representanter äro i majoritet, gå i spetsen för att driva upp de högsta lönerna ännu mer.

Här föreslås en lön pr månad, ungefär motsvarande vad en mängd av stadens arbetare ha i lön pr år. Ett borgarråd skulle nämligen få ungefär 3,000 kr. i månaden, och det är i många fall mer, än vad stadens arbetare ha i årslön. Jag anser, att detta är oriktigt. Jag vill emellertid betona, att jag icke alls är för, att man betalar tjänstemännen dåligt. Man bör tvärtom betala dem bra, men man bör också se till, att det finnes någon gräns.

Det förslag, som här väckts av herr Sjöström, innebär i själva verket endast en formell ändring av beredningsutskottets förslag. Ty en lön på 20,000 kr. plus dyrtidstillägg kommer bra nära vad som här föreslagits av utskottet. Det är således bara ett litet bluff-förslag och ingenting annat.

Jag anser, att man skulle kunna stanna vid 20,000 kr. som borde vara alldeles tillräckligt, inklusive lön och dyrtidstillägg. Men för att visa i alla fall, att det här icke är fråga om att giva otillräcklig lön åtminstone åt dem, som äro kvalificerade, skulle jag kunna gå med på 25,000 kr. i ett för allt.

Jag ber därför, herr ordförande, att få föreslå, att punkt 2) erhåller följande lydelse:

»att stadsfullmäktige må besluta fastställa arvodet för borgarråden för innevarande år efter 25,000 kr., inberäknat dyrtidstillägg, pr år för en var av dem; och

att stadsfullmäktige må besluta, att det härför för året erforderliga anslaget 112,500 kr. skall utgå av det å drätselnämndens första avdelnings stat för innevarande år uppförda anslaget för oförutsedda utgifter.»

Herr Borgström: Herr ordförande! Jag hoppas, att denna debatt icke skall bliva lika uttänjd som den närmast föregående.

Vad herr Ströms yttrande beträffar, torde det ha blivit alldeles tillräckligt bemött under debatten om den förra punkten.

Herr Sjöströms yrkande skiljer sig, såsom herr Ström anmärkte, kanske icke så mycket från utskottets förslag, som man skulle

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.

(Forts.)

Ang.
fastställande
av antalet
borgarråd
samt av
dessas arvo-
den under
år 1920.
(Forts.)

kunna tro. Det skulle enligt hans förslag med nuvarande dyrtids-
tillägg bliva i lön omkring 300 kr. mindre pr år. Resultatet
skulle emellertid, om något ändrade förhållanden inträda, kunna
förbytas. Om man tänker sig, att dyrtidstillägget ökas, skulle det
t. o. m. enligt hans förslag kunna bli mer än 35,000 kronor i lön.
Ur den synpunkten skulle det kanske icke vara alltför mycket att
erinra mot herr Sjöströms förslag. Men för borgarråden, som icke
äro att jämföra med stadens förvaltningstjänstemän, skulle det vara
trevligare, att deras lön bestämdes efter andra grunder än för dessa
tjänstemän, så att de kommo i en klass för sig.

Därtill kommer att vid de förhandlingar, jag fört med de till-
tänkta kandidaterna, var den första fråga, som framställdes: huru
mycket skola vi få? Då sade jag: Det är icke så noga bestämt,
men kommittén har sagt, att lägre lön än stadens högsta förvalt-
ningstjänstemän kommer icke ifråga, d. v. s. 35,000 kr. Dessa
kandidater fästa nog ett visst avseende vid, att summan blir be-
stämd till 35,000 kr. Ty teoretiskt kan man föreställa sig, att
de icke bliva omvalda, när deras valperiod går ut, och i sådant fall
skola de under vissa år ha halva lönen såsom någon sorts ersätt-
ning för att de icke blivit återvalda. Då kan det spela en betyd-
lig roll, om lönen utgör 20,000 kronor plus dyrtidstillägg eller
35,000 kronor, och det kan tänkas inverka ganska betydligt på
kandidaternas villighet att åtaga sig uppdraget, om man väljer den
ena eller den andra utvägen. Å andra sidan är det så, att man
tryggt kan säga, att herr Sjöströms förslag ekonomiskt sett ur
stadens synpunkt icke skiljer sig alls från utskottets förslag.

Jag skulle därför för min del vilja hålla på utskottets förslag.